

«Шамалған ауылындағы орта мектеп»КММ
Даярлық сынып мұғалімі
Илипбаева Гулжанат Кадирхановна

Мектепке даярлық тобы оқушыларын топтық жұмыстарға баулу

Кіріспе

Кез-келген қоғамның негізін қалаушы – білім. Білім беру үдерісінің алғашқы кезеңдері, әсіресе мектепке даярлық тобы, балалардың тұлғасын қалыптастыруда, әлеуметтік дағдыларын дамытуда маңызды рөл атқарады. Мектепке дейінгі кезеңде балалар топтық жұмыстар арқылы өзара байланыс орнатуға, бір-бірімен қарым-қатынас жасауға, жауапкершілік сезімін дамытуға мүмкіндік алады. Даярлық тобы оқушыларына топтық тапсырмалар орындату – олардың ойлау қабілетін, шығармашылық қиялын, коммуникативтік дағдыларын және ұжымда жұмыс істеу қабілетін дамытудың тиімді жолы. Мұндай тапсырмалар балаларды бір-бірімен сыйластықта, ынтымақтастықта жұмыс істеуге үйретіп, олардың мектептегі оқу процесіне жеңіл бейімделуіне ықпал етеді. Балалардың бойында сенімділік, жауапкершілік және өз ойын еркін жеткізу қабілеттері қалыптасып, олардың жан-жақты дамуына мүмкіндік береді.

Топтық жұмыстардың маңызы

Мақсаты – балалардың топпен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастырып, олардың ынтымақтастық пен өзара көмек көрсету мәдениетін дамыту.

Даярлық топқа арналған топтық тапсырмалардың ерекшеліктері

- Ойын түрінде ұйымдастыру – Балалар ойын арқылы тез үйренеді, сондықтан тапсырмалар қызықты әрі ойын элементтерін қамтуы керек.
- Қысқа әрі түсінікті болуы – Балалардың назары ұзақ уақыт бойы тұрақтамайтындықтан, тапсырмалар қысқа, әрі нақты болуы қажет.
- Түрлі әрекеттерді қамтуы – Қимыл-қозғалыс, сурет салу, желімдеу, құрастыру сияқты әрекеттерді қамту арқылы балалардың моторикасын және шығармашылық қабілетін дамытуға болады.
- Топтағы бала санының аз болуы – Әр топта 3-4 баладан артық болмауы тиіс, бұл әр баланың белсенді қатысуына мүмкіндік береді.

Топтық жұмыстар – балалардың бірігіп әрекет етуіне, өзара әрекеттесуіне, проблемаларды шешуге үйренуіне жағдай жасайтын процесс. Бұл, ең алдымен, баланың әлеуметтік дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Топта жұмыс істей отырып, балалар:

1. Коммуникациялық дағдыларды үйренеді: Балалар өз ойларын жеткізу, пікір алмасу, тыңдай білу сынды дағдыларды жетілдіріп, топтық ортада еркін сөйлеуге дағдыланады.

2. Жауапкершілік сезімін дамытады: Топтық жұмыста әр бала өз рөлін түсініп, оған жауапты болу қажеттілігін сезінеді. Бұл жауапкершілік сезімі, кейін мектепте де, өмірде де маңызды.

3. Шығармашылық қабілеттерін арттырады: Балалар пікір алмасу арқылы жаңа идеялар мен шешімдер табуға үйренеді. Топта жұмыс істей отырып, олар өздерінің шығармашылық қабілеттерін ашып, дамыта алады.

Топтық тапсырмалар балаларға:

- Әлеуметтік дағдыларды дамытуға (қарым-қатынас орнату, тыңдау, сыйластық);
- Коммуникация қабілетін арттыруға (өз ойын жеткізу, басқалардың пікірін түсіну);
- Шығармашылық және сыни ойлау қабілетін дамытуға;
- Көшбасшылық және жауапкершілік сезімін қалыптастыруға;
- Ұжымда жұмыс істеу мәдениетін үйретуге мүмкіндік береді

Топтық жұмыстарды ұйымдастыру әдістері

Мектепке даярлық тобы мұғалімдерінің топтық жұмыстарды тиімді ұйымдастыруы үшін бірнеше стратегияларды қолдануға болады:

1. Топтық міндеттер: Балаларға белгілі бір тақырыпта тапсырмалар беріп, оларды топқа бөліп, өзара әрекет етуге шақыру. Мысалы, "Табиғат" тақырыбында балалар үй жануарлары туралы постер жасауға қатыстырып, әркімнің рөлін анықтау.

2. Ойын элементтері: Ойын арқылы топтық жұмыстарды қызықты етіп ұйымдастыру. Ойын барысында балалардың ынтымақтастығы мен бірлескен әрекеттері жанданады.

3. Зерттеу жобалары: Балаларды зерттеу жобаларына қатыстыру, оларды топпен бірге тақырыпты зерттеуге, тәжірибелер жасауға үгіттеу. Мысалы, "Су — өмір көзі" жобасында балалар су туралы зерттеу жүргізіп, нәтижелерін топта баяндай алады.

Топтық тапсырмалардың түрлері

1. Ойындық тапсырмалар – “Кім тез табады?”, “Қайсысы артық?” сияқты ойындар балалардың логикалық ойлау қабілетін дамытады.

2. Шығармашылық тапсырмалар – Ортақ сурет салу, аппликация жасау арқылы балалардың қиялын ұштайды.

3. Құрастыру және модельдеу тапсырмалары – Лего, кубиктер арқылы белгілі бір нысанды құрастыру арқылы балалардың қол моторикасы және кеңістіктік ойлауы дамиды.

4. Сюжеттік-рөлдік ойындар – Дәрігер, дүкенші, аспаз сияқты рөлдерді ойнау арқылы балалардың әлеуметтік дағдылары мен сөздік қоры байиды.

5. Логикалық тапсырмалар – Пазл құрастыру, суреттегі айырмашылықтарды табу арқылы зейіндерін шоғырландыруға көмектеседі.

Топтық тапсырмаларды ұйымдастыру әдістері

1. Топқа бөлудің қызықты тәсілдері:

- Түстер бойынша (қызыл, жасыл, сары т.с.с.);
- Геометриялық пішіндер бойынша (шеңбер, үшбұрыш, төртбұрыш);
- Санақ өлеңдері арқылы (“Бір, екі, үш – сен топқа түс!”).

2. Тапсырманың орындалу кезеңдері:

- Түсіндіру: Мұғалім тапсырманы қарапайым, түсінікті тілде түсіндіреді.
- Орындау: Балалар тапсырманы топ ішінде ақылдасып, бірлесе орындайды.
- Таныстыру: Әр топ өз жұмысының нәтижесін ортаға шығып қорғайды немесе көрсетеді.
- Бағалау: Мұғалім балаларды мақтап, қолдау көрсетеді, тапсырманы орындау барысындағы жақсы әрекеттерін атап өтеді.

Топтық тапсырмалардың мысалдары

1. “Ортақ сурет” тапсырмасы:
 - Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілетін және топпен жұмыс істеу дағдысын дамыту.
 - Мазмұны: Әр топқа үлкен қағаз бен түрлі-түсті бояулар беріледі. Балалар бірлесіп, ортақ сурет салады (мысалы, “Жазғы орман”, “Жануарлар әлемі”).
 - Нәтижесі: Балалар суретті талқылап, кім қай бөлігін салатынын келіседі, осылайша өзара келісімге келу және пікір алмасу дағдыларын дамытады.
2. “Құрастырушылар” ойыны:
 - Мақсаты: Кеңістіктік ойлау және ұжымда жұмыс істеу қабілетін арттыру.
 - Мазмұны: Лего немесе конструкторлардан белгілі бір нысанды (үй, көпір, көлік) құрастыру.
 - Нәтижесі: Балалар өз ойларын бөлісіп, тапсырманы бірге орындайды, бұл оларды ынтымақтастыққа баулиды.

Топтық тапсырмаларды орындаудың артықшылықтары

- Балалардың бір-бірімен қарым-қатынас жасау қабілетін дамытады.
- Ортақ мақсатқа жету үшін ынтымақтастыққа, ұйымшылдыққа үйретеді.

- Ойын арқылы жаңа білімді жеңіл және қызықты түрде меңгеруге көмектеседі.
- Тапсырма барысында балалардың көшбасшылық және жауапкершілік қасиеттері қалыптасады.

Қорытынды

Мектепке даярлық тобы оқушыларын топтық жұмыстарға баулу — олардың әлеуметтік дағдыларын, шығармашылық қабілеттерін, және жеке жауапкершілік сезімін арттыруда маңызды. Топта жұмыс істей отырып, балалар тек білім алумен шектелмей, сондай-ақ, өмірлік маңызды дағдыларды игереді. Сондықтан, мұғалімдер осы бағытта жұмысты жүргізу үшін креативті әдістерді қолданып, балалардың қызығушылығын ынталандыруы қажет. Болашақта, осындай дағдылар балаларды тек мектепте емес, өмірдің әртүрлі салаларында табысты әрі бақытты болуға дайындайды.

Даярлық тобы – баланың мектепке дайындығын қалыптастыратын маңызды кезең. Бұл жастағы балалардың танымдық қызығушылығы жоғары, олар қоршаған ортаны ойын және әрекет арқылы таниды. Топтық тапсырмалар – балалардың коммуникативтік дағдыларын дамытып, бірлесіп жұмыс істеу қабілетін арттыратын тиімді әдіс. Олар балаларды ұжымдасып ойлауға, пікір алмасуға, бір-біріне көмектесуге үйретеді.

Пайдаланылған әдебиеттер

- Мұханова А.Қ. «Мектепке дейінгі жастағы балаларды оқыту әдістемесі», Алматы, 2021 ж.
- Оразбаева Ш. «Балабақшадағы топтық жұмыстарды ұйымдастыру», Астана, 2020 ж.
- Сайты: bilimland.kz